

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

ul. Wspólna 30

00-930 Warszawa

Warszawa, 22 października 2025 r.

Szanowny Panie Ministrze,

W imieniu największej w Polsce koalicji dla sprawiedliwej żywności i Federacji Bezpieczna Żywność zwracamy się do Pana z pilnym apelem o opracowanie i wdrożenie **Strategii Bezpiecznej Żywności**, która kompleksowo uwzględni wszystkie elementy systemu żywnościowego w Polsce. Nasza inicjatywa wynika z głębokiego przekonania, że bezpieczeństwo żywnościowe i bezpieczeństwo żywności to nie tylko kwestia dostępu do pożywienia, ale także zdrowia, edukacji, sprawiedliwości społecznej i zrównoważonego rozwoju. Bezpieczna żywność to żywność, której produkcja nie niszczy środowiska naturalnego, nie wzmacnia negatywnych konsekwencji katastrofy klimatycznej. Prawo do bezpiecznej żywności to prawo do zdrowia, do życia w czystym środowisku, a także prawo człowieka i wyraz poszanowania praw zwierząt.

Z uznaniem obserwujemy Pana działania na rzecz poprawy dochodów rolników, wzmacnianie i odbudowę więzi pomiędzy osobami konsumenckimi oraz budowanie debaty o nierównych relacjach pomiędzy sieciami handlowymi i korporacjami a obywatelami i rolnikami. Apelujemy o przygotowanie i wdrażanie Strategii Bezpiecznej Żywności - która będzie zawierać wizję rozwoju rolnictwa i sektora żywności w Polsce oraz adresować wszystkie wyzwania i potrzeby obywateli i obywaterek RP, osób konsumenckich, rolników, instytucji, które dzisiaj budują edukację żywnościową i nawyki w obszarze żywności.

Dominacja sieci handlowych i jej konsekwencje

Obecny model dystrybucji żywności w Polsce, z dominującą rolą sieci handlowych, prowadzi do centralizacji rynku, ograniczając dostęp konsumentów i konsumentek do zdrowej, lokalnej i zrównoważonej żywności. Praktyki takich sieci, takie jak agresywne promocje ultra-przetworzonych produktów czy brak przejrzystości w łańcuchu dostaw, pogłębiają nierówności społeczne i zdrowotne. Osoby konsumenckie, zwłaszcza z grup marginalizowanych, stają się zależni od oferty tych sieci, nie mając dostępu do pełnej informacji o pochodzeniu i jakości żywności. Mimo że sieci handlowe budują wizerunek obfitości i nieograniczonego dostępu do żywności, to ich dominacja narusza prawa rolników, rolniczek do uczciwych dochodów, prawo do informacji dla osób konsumenckich oraz buduje niezdrowy i niezrównoważony system żywnościowy. W 2023 r. Green REV Institute przeprowadził [analizę strategii marketingowych sieci](#), która wykazała, że podmioty takie jak Lidl, Biedronka, Kaufland, Żabka, Dino promują niezdrowe nawyki żywnościowe, promują żywność, która szkodzi zdrowiu publicznemu oraz środowisku.

Brak wiedzy o systemie żywnościowym wśród młodych obywateli

Badania przeprowadzone przez Fundację More in Common na zlecenie Green REV Institute wskazują na alarmujący brak wiedzy wśród młodych obywateli i obywaterek na temat systemu żywnościowego. Młodzież nie zna podstawowych procesów związanych z produkcją żywności, wpływem rolnictwa na klimat czy zdrowie, a także nie potrafi rozpoznać mechanizmów marketingowych wykorzystywanych przez sieci handlowe. Taki stan rzeczy prowadzi do utraty zaufania do systemu żywnościowego i pogłębia poczucie bezsilności w obliczu globalnych wyzwań. Główne wnioski z badania to:

1. Jedzenie jest na dalekim miejscu wśród priorytetów badanej młodzieży. Zgromadzone dane wskazują, że aspekt ten jest w ich życiu zaniedbany – wiele osób je za mało, nieregularnie albo w sposób daleki od zasad zbilansowanej diety.
2. Wybory żywieniowe młodzieży są kształtowane głównie przez łatwy dostęp do produktów, które są gotowe lub szybkie w przygotowaniu i spożyciu, a przy tym

stanowią pokusę pysznego smaku: to głównie smaki słodkie i słone oraz produkty przetworzone – białe pieczywo, nabiał, mięso i makarony.

3. Nawet ci – nieliczni z badanych – którzy aspirują do zdrowszego odżywiania się, przyznają, że na co dzień łatwiejsze i bardziej pociągające jest wybieranie produktów, których nie uznaje się za zdrowe.
4. Zrozumienie pojęcia diety korzystnej dla klimatu wymaga u młodzieży dużego namysłu. Troska o planetę nie jest brana pod uwagę w ich codziennych decyzjach żywieniowych.
5. Szkoła odgrywa dziś **minimalną rolę** w przekazywaniu wiedzy na temat żywienia, a tym bardziej w kształtowaniu zdrowych nawyków młodzieży. Za kształt diety młodzieży w o wiele większym stopniu odpowiadają decyzje zakupowe rodziców oraz najbardziej eksponowana i promowana cenowo oferta sklepów spożywczych (przede wszystkim Żabki, ale także Carrefoura, Biedronki i Lidla).¹

Ubóstwo żywnościowe w Polsce

Według danych UNICEF, w Polsce ubóstwo żywnościowe dotyka znaczną część dzieci i młodzieży. W 2022 roku około 27% dzieci poniżej 5. roku życia żyło w skrajnym ubóstwie żywnościowym, co oznacza brak dostępu do odpowiedniej jakości i ilości pożywienia. Sytuacja ta jest wynikiem nie tylko czynników ekonomicznych, ale także braku edukacji żywieniowej i dostępu do zdrowej żywności w lokalnych społecznościach. Ubóstwo żywnościowe jakościowe to także dostęp tylko do żywności, która jest niezdrowa. Raport UNICEF "Feeding Profit: How food environments are failing children" z 2025 roku wskazuje, że jedno na pięcioro dzieci w wieku 5–19 lat żyje z nadwagą. Od 2000 roku liczba dzieci w wieku szkolnym i nastolatków z nadwagą wzrosła z 194 milionów do 391 milionów, a najostrzejszy wzrost występuje w krajach o średnich i niskich dochodach. Obecnie te kraje stanowią ponad 80% wszystkich dzieci i nastolatków z nadwagą. Co gorsza, otyłość — ciężka forma nadwagi — stanowi coraz większą część wszystkich przypadków nadwagi.² Odbudowanie więzi w ramach systemu żywnościowego, edukacja zdrowotna i żywnościowa, kształtowanie nawyków żywieniowych i budowanie dostępu do zdrowej żywności to konieczne zmiany systemowe, które z jednej strony będą ograniczać negatywne zjawiska w obszarze zdrowia i środowiska naturalnego, zaś z drugiej

¹ <https://bezpiecznazywnosc.org/2025/09/25/magazyn-beezpieczna-zywnosc-nr-2/>

² https://data.unicef.org/resources/feeding-profit-2025-child-nutrition-report/?utm_source=chatgpt.com

wzmacniać pozycję rolników i rolniczek, która jest dzisiaj zagrożona przez korporacje kontrolujące produkcję, dystrybucję, sprzedaż i marketing żywności.

Apel o Strategię Bezpiecznej Żywności

W obliczu powyższych wyzwań apelujemy o podjęcie działań na rzecz opracowania **Strategii Bezpiecznej Żywności**, która:

- **Wspiera lokalne systemy żywnościowe**, promując krótkie łańcuchy dostaw i wspierając rolników, rolniczki oraz producentów żywności wysokiej jakości.
- **Stawia na systemową edukację żywieniową** — poprzez wprowadzanie programów edukacyjnych w szkołach, które zwiększą świadomość młodych obywateli i obywaterek na temat zdrowego odżywiania i wpływu wyborów żywieniowych na zdrowie i środowisko oraz dba, aby prawo do żywności w placówkach wyżywienia zbiorowego było respektowane i realizowane.
- **Wzmacnia transparentność i odpowiedzialność** — poprzez wprowadzenie regulacji wymagających od sieci handlowych ujawniania informacji o pochodzeniu i jakości oferowanych produktów, zapewnienie prawa do informacji w systemie żywności dla osób konsumenckich.
- **Wspiera grupy marginalizowane** — poprzez tworzenie programów wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej, zapewniając im dostęp do zdrowej i lokalnej żywności. Konieczna jest tutaj ewaluacja wszystkich programów pomocowych, w szczególności Programu Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa, w ramach którego dystrybuowana żywność nie spełnia kryteriów dot. zdrowia publicznego, lokalności, inkluzywności i włączenia żywnościowego.
- **Zapewnia godne dochody dla rolników i rolniczek** oraz przygotowuje ich do koniecznej transformacji do systemów zrównoważonych i odpornych na katastrofę klimatyczną
- **Reguluje działania sieci handlowych i korporacji** oraz przywraca równowagę w systemie żywności

Jesteśmy przekonani, że wdrożenie takiej strategii przyczyni się do poprawy jakości życia obywateli, zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oraz budowy sprawiedliwego i odpornego systemu żywnościowego w Polsce. Dlatego zwracamy się do Pana Ministra z prośbą o pilne spotkanie w sprawie Strategii oraz włączenia strony społecznej do prac i wspólnych działań na rzecz bezpiecznej żywności.

Anna Spurek,

Prezesa Green REV Institute & Federacji Bezpieczna Żywność

Stanowisko wsparte przez:

1. Fundacja Green REV Institute
2. Stowarzyszenie 9dwunastych
3. Fundacja Akcja Demokracja
4. Inicjatywa Akcja Uczniowska
5. Stowarzyszenie BoMiasto
6. Fundacja Compassion in World Farming Polska
7. Dolina Bawole Serce
8. Fundacja Earth Day Everyday
9. ECO EDU kids
10. Ekowyborca
11. Federacja Wegan dla Zwierząt
12. Foodsharing Polska
13. Foodsharing Toruń
14. Fundacja “Ekopotencjał – Przestrzeń Możliwości”
15. Fundacja Aquila
16. Fundacja Centrum Edukacji Baza
17. Fundacja Chlorofil
18. Fundacja To Proste
19. Fundacja Klub Myśli Ekologicznej

20. Fundacja Lambda Polska
21. Fundacja MARE
22. Fundacja Perspektywa
23. Fundacja Prawnej Ochrony Zwierząt Lex Nova
24. Fundacja ProVeg
25. Fundacja Psubraty
26. Fundacja Rething
27. Fundacja Rzecz Społeczna
28. Fundacja Szkatułka
29. Fundacja Zielone Światło
30. Fundacja Zwierzęta Niczyje
31. Inicjatywa Gdańsk bez granic
32. Grupa Społeczni Opiekunowie Drzew - Toruń
33. Halo Tu Fauna
34. invECO
35. Istota
36. Kolektyw Przełom
37. Kongres Ruchów Miejskich
38. Miastozdzczenie
39. Inicjatywa Mikołów - Roślinne Yeah
40. Młodzieżowy Strajk Klimatyczny
41. Fundacja Oficyna 21
42. Podróże z Pazurem
43. Inicjatywa Polska Dla Zwierząt
44. Fundacja Przestrzeń do życia
45. Fundacja Rodzic w Mieście
46. Fundacja Rodzice dla Klimatu
47. Inicjatywa Roślinna Strona
48. Inicjatywa RUCH zaNIEdbani
49. Śląski Ruch Klimatyczny
50. Społeczna Straż Ochrony Zieleni Szczecina

51. Stowarzyszenia Mężczyźni Przeciw Przemocy
52. Stowarzyszenia Protest Porszewice
53. Stowarzyszenie "Nasz Bóbr"
54. Stowarzyszenie Jestem na pTAK!
55. Stowarzyszenie Kraków dla Mieszkańców
56. Stowarzyszenie LUWIA
57. Stowarzyszenie na rzecz Azylu dla Świń Chrumkowo
58. Stowarzyszenie Przyjaciele Kubusia
59. Stowarzyszenie Równość
60. Stowarzyszenie Stop Stereotypom
61. Stowarzyszenie Tarnowska Rospuda
62. Fundacja "W imię Zwierząt"
63. Stowarzyszenie Wawelska Kooperatywa Spożywcza
64. Wagateka
65. Inicjatywa Wiosna bez Barier
66. Fundacja Reaktyw
67. Stowarzyszenie Społeczno - Oświatowe Gminy Międzyrzec
68. Fundacja Ludzie z Natury
69. Stowarzyszenie wspierające Inicjatywę "Nasz Rzecznik"
70. Fundacja NO.BA
71. Fundacja Onkologiczna Rakiety
72. Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie
73. Stowarzyszenie Nasze Miejsce na Ziemi "Zielony Kąt"
74. Monika Konieczna
75. Fundacja "Świat w naszych rękach"
76. Fundacja Rak'n'Roll. Wygraj Życie!
77. Stowarzyszenie Zasiej